

Plenum

Torsdag 12.3.2020 kl. 16.02—18.26

2.3. Muntlig fråga om att trygga sjukvårdens kapacitet i bekämpningen av coronaviruset (Päivi Räsänen kd)

Muntligt spörsmål MFT 27/2020 rd

Muntlig frågestund

Andre vice talman Juho Eerola: Ledamot Räsänen.

Debatt

16.16 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Koronaepidemian haittojen torjumisessa on oleellista turvata juuri sairaanhoidon kapasiteetti. Nämä koronaviruksen vakavimmat muodot, kuten hengitysvaikeudet ja keuhkokuume, saattavat vaatia tehohoitoa. Italiasahan tuo tilanne johti jo siihen valitettavaan valikointitilanteeseen, että kaikille ei näitä tehohoidon paikkoja ole riittänyt.

Meillä Suomessa on reilut kaksisataa tehohoidon paikkaa ja merkittävin pullonkaula on nimenomaan ammatillisen koulutuksen saaneiden henkilöiden määrä. Kysynkin: onko hallitus varautunut nyt siihen, että jos tehohoitoa tarvitaan vielä enemmän, niin meillä on valmius rekrytoida osaavaa henkilöstöä esimerkiksi eläkkeeltä tai sitten mahdollisesti ryhtyä jo jollain tavalla antamaan lisäkoulutusta hoitajille ja lääkäreille, niin että he voivat näihin tehtäviin tarttua [Puhemies koputtaa] sitten tarvittaessa, jos tiukka paikka tulee?

16.17 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä keskitymme vielä tähän rajoittamiseen, jotta me pystymme turvaamaan sen työssä olevan hoitohenkilökunnan. On äärimmäisen tärkeää, että me suojellemme nimenomaan tätä henkilökuntaa, joka työskentelee terveydenhuollon eri sektoreilla.

Tällä hetkellä on arvioitu, että mikäli tämä epidemia tänne Suomeen tulee, kun se tänne tulee, [Perussuomalaisten ryhmästä: Tulee!] niin me olemme varautuneet siihen, että tämän ensimmäisen aallon aikana noin 35 prosenttia suomalaisista voisi sairastua. Se ei tarkoita sitä, että kaikki 35 prosenttia sairastuisi samaan aikaan ja samassa paikassa, joten uskon, että terveydenhuollon kapasiteetti, tehohoidon kapasiteetti riittää. Me teemme kaikkemme, jotta me saamme osaavaa hoitohenkilökuntaa. Jos käy niin, että henkilökunta sairastuu näissä hoitopaikoissa, niin toki hallitus tulee tekemään kaikkensa, että me löydämme osaavaa, ammattitaitoista henkilökuntaa [Puhemies koputtaa] eläkkeellä olevista hoitajista, ja olemme myös valmiita kouluttamaan ihmisiä [Puhemies koputtaa] näihin tehtäviin.

Punkt i protokollet PR 22/2020 rd

16.19 Paula Risikko kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin ministeri Pekonen totesi, niin nythän pitää rajoittaa, niin että me saamme nimenomaan loivennettua tätä tilannetta, ja suosittelisin vielä vahvempia rajoittamiskeinoja.

Mutta kysymykseni: oletteko miettineet sitä, että kun meillä tällä hetkellä tuolla rajalla, kun arvioidaan sitä, onko esimerkiksi tautitapaus, pitää olla terveydenhuollon henkilö Rajavartioston kanssa, niin voisiko tehdä nopeasti lainmuutoksen, että sitä terveydenhuoltohenkilöä ei tarvittaisi vaan rajavartioidella olisi valmius ja oikeudet ja valtuudet arvioida tämä tilanne, koska meillä ei riitä niitä terveydenhuollon henkilöitä kohta sinne rajalle? Suosittelisin tämän lain nopeaa muutosta ja tänne tuomista. Me varmasti taputtelisimme sen nopeasti.

16.19 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on linjannut, että tässä tämän epidemian edetessä meillä on koko ajan valmius tarkastella meidän nykyistä lainsäädäntöä ja tehdä siihen myöskin muutoksia, [Perussuomalaisten ryhmästä: Me ollaan koko ajan jäljessä!] mikäli niitä muutostarpeita esiintyy, ja uskon, että tällaisilla asioilla me löydämme myöskin sen parlamentaarisen yhteisymmärryksen, jolla voimme viedä näitä asioita, millä tätä tilannetta saadaan parannettua, eteenpäin täällä eduskunnassa.

16.20 Kaisa Juuso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meitä on täällä salissa monta hoitoalan ammattilaista, ja me kaikki tiedämme, että ainoa keino pysäyttää tämän taudin eteneminen on pistää päiväkodit ja koulut kiinni. Jos näin päätätte nyt illalla, kun käynte keskustelua eduskuntaryhmien puheenjohtajien ja puolueen puheenjohtajien kanssa, niin kehotan miettimään, miten tehdään ylioppilaskirjoitusten kanssa, koska kevään ylioppilaskirjoitukset ovat juuri nyt menossa seuraavan kahden viikon aikana.

Itse kysymys liittyy kansalliseen influenssapandemian varautumissuunnitelmaan. Se on vuodelta 2012 eli kahdeksan vuotta vanha. Oletteko valmiita päivittämään sitä, ja oletteko valmiita myöskin päättämään siitä, että sitä tulee jatkossa päivittää säännöllisesti, esimerkiksi neljän vuoden välein?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt sekä ministeri Pekonen että pääministeri. Pääministeri aloittaa.

16.21 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole terveydenhuollon asiantuntija, mutta olen keskustellut THL:n asiantuntijoiden kanssa juuri siitä, millä tavalla arvioidaan, että tämä tauti yhteiskunnassa kulkisi. Tällä hetkellä se arvio on se, että Suomessa noin 35 prosenttia väestöstä voisi saada tämän taudin, voi olla senkin yli, mutta emme puhu vastaavista luvuista kuin Saksa on puhunut. Tämä on THL:n asiantuntija-arvio, hän on näin kertonut.

Mitä sitten tulee siihen, millä tavalla tämä tauti etenisi, niin minun käsitykseni tämän keskustelun ja asiantuntijoiden arvioiden pohjalta on se, että me tuskin saamme pysäytettyä yhteiskunnassa tautia. Todennäköistä on, että moni suomalainen tulee sen sairastamaan. Se, mihin me omilla toimillamme pyrimme, on taudin etenemisen hidastaminen [Mika Niikko: Ja mites tehdään?] niin, että näitä mahdollisia tautihuippuja saamme tasatua ja meidän terveydenhuoltomme toimii tehokkaasti ja hyvin tämän taudin kulkiessa eteenpäin. Mutta sellaista arviota en ole saanut, että esimerkiksi kovilla rajoittamistoimil-

Punkt i protokollet PR 22/2020 rd

la, sillä, että päiväkodit, koulut [Puhemies koputtaa] tai muut yhteiskunnan toiminnot laitettaisiin kiinni, olisi vaikutusta siihen, [Sebastian Tynkkynen: Miten muut maat?] tuleeko tauti [Puhemies koputtaa] Suomeen vai ei, [Sebastian Tynkkynen: Tanska, Norja!] ja sama tilanne on [Puhemies koputtaa] muidenkin maiden osalta. Eivät tällaista arviota ainakaan minulle asiantuntijat ole kertoneet, että näillä kovilla rajoittamistoimilla pystyttäisiin välttämään se, [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] että tauti ei lopulta [Puhemies: Nyt minun on pakko rajoittaa tätä aikaa!] sitten yhteiskunnassa etenisi.

16.22 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten edustaja hyvin tuossa totesi, meillä on varautumissuunnitelma ja myöskin pandemiasuunnitelma, ja uskallan sanoa, että edellisen kerran jälkeen — kun tässä maassa vastaavanlaisessa tilanteessa sikainfluenssan osalta oltiin — on tehty paljon. Siitä todella otettiin opiksi, ja meillä on näitä varautumissuunnitelmia, pandemiasuunnitelmia, ja olen näihin kaikkiin tutustunut.

Me olemme myöskin Suomessa varautuneet äärimmäisen hyvin tähän tilanteeseen juuri siitä syystä, että meillä on sikainfluenssan jälkeen se jälkityö tehty erinomaisesti. Meillä on esimerkiksi näitä hoitotarvikkeita, suojautumisvarusteita hoitohenkilökunnalle varastossa tällä hetkellä runsaasti, ja samoin meillä on lääkkeiden osalta nämä velvoitevarastot, joita ei muissa Euroopan maissa ole, ja se on minusta äärimmäisen tärkeää.

Mutta mitä tulee tähän suunnitelmien päivittämiseen, niin ilman muuta on selvää, että sen jälkeen, kun tämä koronavirustilanne rauhoittuu, käymme uudelleen tilannekuvan läpi, päivitämme kaikki suunnitelmat, ja voi olla tarpeen, että näitä myöskin aina [Puhemies koputtaa] matkan varrella tarkistellaan.

16.24 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidän erittäin tärkeänä sitä, että hallitus on tänään tuonut nämä suosituksensa esille. Nyt on tärkeätä, että tämä tieto myös liikkuu todella rivakasti kansalaisten keskuuteen, ja siihen yhdyn, mitä täälläkin on sanottu: näin tulee tehdä. Jaan myös pääministerin ajatuksen siitä, että nyt on tärkeintä hidastaa tämän koronaviruksen aiheuttaman taudin leviämistä — eli hidastaa leviämistä, saada sitä kulmaa loivennettua.

Mutta palaan silti tähän kysymykseen, jota täällä on jo hieman käsitelty, tähän valmiuslakiasiaan. Kuten tässä todettiin oikeusministerin suulla, sitä ei ole ollut meillä käytettävissä ja se on erittäin järeä toimenpide, jos siihen mennään. Mutta siitä huolimatta haluaisin kysyä joko oikeusministeriltä tai sitten pääministeriltä: Missä kohtaa ne kriteerit täytyvät tässä tilanteessa, että valmiuslaki otettaisiin käyttöön? Ja jos päätetään ottaa käyttöön, niin miten nopeasti se on otettavissa käyttöön?

16.25 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun käsitykseni on se, että valmiuslaki on otettavissa käyttöön erittäin nopeasti. Eli tänään kun eduskuntaryhmien kanssa kokoonnumme, käymme tämän tilanteen läpi ja käymme tämän arvion yhteisesti tästä tilanteesta. Sen jälkeen tasavallan presidentti yhdessä valtioneuvoston kanssa tekisi tästä linjauksen. Valtioneuvosto antaisi tästä asetuksen, joka pitäisi pikaisesti eduskunnassa käsitellä, eli puhumme ennemmin päivistä, että saamme tämän prosessin vietyä, kuin vaikka viikoista, eli erittäin nopeasti olisi mahdollisuus tässä toimia. Mutta otetaanko valmiuslaki käyttöön? Se on eri kysymys. Ja onko tämä juuri sellainen tilanne, missä olisi syytä? Minun mielestäni tätä pitää arvioida, mutta tällä hetkellä minulla ei ole

Punkt i protokollet PR 22/2020 rd

niin vahvaa näkemystä siihen, että juuri nyt olisi se tilanne, kun näin pitäisi toimia. Päinvastoin, eivät meillä tällä hetkellä esimerkiksi viranomaiset ole suosittaneet näitä toimia.

Meillä on toimivaltaiset viranomaiset. Kyse on siitä, luotammeko siihen, että toimivaltaiset viranomaiset oman [Puhemies koputtaa] toimivaltansa puitteissa toimivat. Viranomaiset ovat esimerkiksi sulkeneet jo kouluja, sulkeneet päiväkoteja, joissa tautitapauksia on havaittu. [Puhemies koputtaa] Jos emme luottaisi siihen, että tämä normaali prosessi on riittävä, niin sitten valmiuslain käyttöönotto olisi mahdollinen.

16.26 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mehän elämme oikeusvaltiossa ja olemme olleet kaikki sitä mieltä, että on tärkeää, että noudatetaan myös sitä lainsäädäntöä, mikä meillä on. Ja se, mikä meillä on nyt edessä, on tietysti myös sen arvioiminen, täyttyvätkö tässä nämä kriteerit, jotka poikkeuslaissa ovat edellytyksenä sille, että se voidaan ottaa käyttöön. Tässä aikaisemmassa puheenvuorossani nostin esille sen, että tässä nykyisessä valmiuslaissa on tällainen kohta, jossa sanotaan näin: ”Poikkeusoloja tämän lain mukaan ovat muun muassa vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle [Sebastian Tynkkynen: Pandemia!] levinnyt vaarallinen tartuntatauti.” Ja kun [Sebastian Tynkkynen: Pandemia! — Arja Juonen: Pandemia!] seurataan myös sitä, mitä esitöissä on sanottu, niin tämän valmiuslain esitöissä sanotaan näin: ”Hyvin laajalle levinnyt vaarallinen kulkutauti voi tarkoittaa maailmanlaajuisesti [Puhemies koputtaa] levinnyttä tautia ilman, että se on vielä levinnyt laajasti Suomessa.” [Perussuomalaisten ryhmästä: Pitääkö odottaa?] — Voi olla ihan rauhassa, me katsomme tämän ihan rauhassa, illalla, keskustelemme. Ei ole mitään syytä nyt nostaa [Puhemies koputtaa] ääntä tässä. Me katsomme ihan rauhassa tämän pykälän [Puhemies: Nyt on aika täynnä!] ja mietimme, mikä tilanne on, yhdessä terveysviranomaisten kanssa.